

Dr. Marta Marsinová:

Andrej Marsina

(1885 - 1985)

Andrej Marsina sa narodil 28. 11. 1885 v Žiline ako syn sedlárskeho a remenárskeho majstra Františka Marsinu a Anny, rodenej Terešovej. Pokrstili ho v žilinskom farskom kostole 29.11.1885. Pokladá sa za najstaršieho zo svojich ďalších 5 súrodencov (štyria bratia, piata, najmladšia sestra), ale nebol prvý. Prvorodené dieťa, Imrich, zomrelo ako dojča.

Ako dobrý žiak a miništrant odchádza pravdepodobne už v roku 1896 na biskupské gymnázium do Nitry. Možno sa nazdávať, že mu pomáhal "báči Demeter", nitriansky kanonik Demeter Ďurčanský, patriaci do rodiny - stará matka z otcovej strany bola rodená Ďurčanská-, ktorý bol Andrejovi birmovným otcom.

O stredoškolských štúdiach nemáme doklady, ale museli byť úspešné, keď ho predstavení nenechávajú v nitrianskom seminári, ale po mature 23. júna 1905 ho posielajú na teologickú fakultu budapeštianskej univerzity. Podľa zachovaného indexu bol tam od 11. septembra 1905 do 11. júna 1909. V Budapešti prijal aj nižšie svätenia z rúk pomocného biskupa A. Kohla, ale kňazské svätenie mu udelil nitriansky sídelný biskup Imrich Bende 1. júla 1909. Primičnú svätú omšu slúžil 2. júla 1909 v nitrianskom kláštorom kostolíku sestier vincentiek, ktorý má patrocínium Navštívenie P. Márie.

Biskupská dispozícia za kaplána do Skačian, vystavená biskupom svätiteľom, má dátum dňa vysviacky: 1. júla 1909. Prvé kaplánske účinkovanie trvalo len viac ako deväť mesiacov. Už 16. 4. 1910 dostáva ďalšiu dispozíciu, a to od biskupa Viliama Batthányiho, za administrátora do Klátovej Novej Vsi, ale o necelého polroka, s dátumom 9. septembra 1910, nastupuje za kaplána v Trenčíne. V tejto funkcii pôsobí až do roku 1935, od r. 1931 ako pápežský kaplán s titulom mons.

Za trenčianskeho farára ho 8. decembra 1935 inštaloval jeho predchodca osvietený pán opát Rudolf Misz ako päťdesiatročného. Ako dekan-farár trenčiansky dostáva v r. 1943 na návrh nitrianskeho biskupa Dr. Karola Kmeťku od Svätého Otca Pia XII. titul pápežského preláta. V Trenčíne sa skončilo jeho kňazské účinkovanie na celých osem rokov príchodom frontu. Ako aj politický činiteľ, člen Štátnej rady Slovenskej republiky, bol hneď zaistený, ako väzeň, hoci ešte neodsúdený, šikanovaný, po krátkom čase odvezený na policajné riaditeľstve do Bratislavy. Dlho bol vo vyšetrovacej väzbe a v internácii v Suchej nad Parnou a potom odsúdený na štyri a pol roka, ktoré vo väzbe a v internácii strávil, a na osem rokov odňatia občianskych práv, čo ho automaticky vyradilo z pastorácie. Prepustený bol na Štedrý deň 1950. Večer pricestoval do Žiliny a Vianoce slávil so svojou staručkou matkou, so sestrou, u ktorej bola v opatere, a so švagrom židovského pôvodu, ktorého uchránil pred odvečením do koncentračného tábora. Ale čoskoro po návrate si ho vzal k sebe mladší brat kňaz Alojz, rajecký farár. S nezdarom sa skončil jeho pokus vymôcť bratovi aspoň bezplatnú pastoračnú službu. V Rajci žil pán prelát až do vypršania straty občianskych práv.

Pretože sa pre zhoršené postavenie Cirkvi v štáte na svoje pôvodné pôsobisko v Trenčíne vrátiť nemohol, pohotový pán arcibiskup Dr. Eduard Nécsey ho disponoval na Kysuce, do Staškova. Šesťdesiatosemročný, na vzhľad starček, ale duchom svieži kňaz nastúpil do

Staškova v r. 1953. Pre prajný postoj veriacich, ktorí rýchlo pochopili, akého kňaza im biskup poslal, zostal správcom fary až do 1. 10. 1963, kým sa vyhovel jeho žiadosti o penzionovanie. Ale pretože sa pokus o miesto duchovného správcu rehoľných sestier v domove dôchodcov v Turí pri Žiline nevydaril a Andrej Marsina nijaký nemovitý majetok nevlastnil, sprostredkovali mu Staškovčania prenájom nedokončeného domčeka a upravili mu ho na obývanie i kaplnku. Tam strávil ďalších 12 rokov života až do svojej deväťdesiatky, ktorú oslávil ako slepec 28. 11. 1975.

Hoci na koniec zimy 1976 mal prísľub zdarnej očnej operácie, opatrovateľka, pre ktorú urobil testament za doopatrovanie, z každej stránky zlyhala. Po dvoch operáciách v Žiline, ktorými mu pani primárka MUDr. Zelníková zachránila jedno oko na celý ďalší takmer desaťročný život, požiadal svojho brata Jozefa a švagrinú Máriu o prichýlenie, hoci vedel, že obaja boli už tiež starčekovia (85 a 77 roční) a mali socializmom okyptený byt - dve miestnosti bez príslušenstva. Vo vzájomnej úcte a pokore a za pomoci vysokoškolača, dnes Ing. Jozefa Vanču, to vydržali niekoľko mesiacov, kým biskup Dr. Ján Pasztor, niekdajší trenčiansky kaplán, nevybavil miesto v kňazskom domove v Beckove.

Kňaz starček dlho váhal s odchodom napriek ťažkým podmienkam u svojich, lebo išiel do neznámeho a neistého. Odsťahoval sa 13. dec. 1976. Ale Pán doprial svojmu vernému služobníkovi deväť radostných a pokojných rokov života v kruhu oltárnych bratov a veľmi obetavých sestričiek vincentiek, najmä sestry Narcisy Bošňákovéj. V Pánovi usnul 12. októbra 1985 po viac ako dvojročnom ležaní so zlomeným stehenným krčikom. Pochovaný je na žilinskom cintoríne v rodinnej hrobke uprostred nad mladším bratom kňazom Alojzom (1887-1958).

xxx

A teraz niečo k náplni tohto trištvrtstoročného kňazského života. Za najstaršie údaje ďakujeme jeho trenčianskemu kaplánovi Dr. Jánovi Rekemovi. Uverejnil ich v Trenčane (8. mája 1943), týždenníku, ktorý Andrej Marsina ako trenčiansky kaplán založil a vydával od Vianoc 1923 až do svojho zatknutia. Z článku s názvom Kaleidoskop obetavej práce sa dozvedáme, do koľkých závažných aktivít bol zapojený. Začína sa to rokom 1913, teda až štvrtým rokom po jeho kňazskej vysviacke. Zrejme prvé roky potreboval na dozrievanie. A že dozrel na najzávažnejšie potreby vtedajšej Cirkvi, vidieť aj z toho, že v r. 1913 zakladá v Trenčíne Katolícky tovarišský spolok a aktívne sa ujíma práce v ňom. Bolo to po vydaní sociálnej encykliky Leva XIII., ktorá naliehavo žiadala ujímať sa robotníkov. Ale v tom istom roku sa ujíma aj vedenia Katolíckeho spolku sociálnej misie, ktorý založil jeho princípál R. Misz, kde sú zaangažované najmä ženy. Cez prvú svetovú vojnu sa tu urobilo množstvo pomocných akcií pre rodiny vojakov.

Po vojne v r. 1918, pri kladení základov nového štátu, ČSR, sa pole jeho pôsobnosti veľmi rozširuje. Zvolený bol za zapisovateľa Slovenskej národnej rady v Trenčíne, ale čoskoro si uvedomil, že v novom demokratickom štáte, ktorý nemôže zabrániť šíriacemu sa neverectvu a sokolstvu, treba budovať z kresťanských pozícií potrebné spoločenské štruktúry. Tak hneď v r. 1919 zakladá v Trenčíne Jednotu Orla a spolu s Dr. Fr. Filkornom, Dr. K. Kmeťkom a s rektorom piaristov Braneckým dávajú základ každoročným púťam na Skalku, kde sa potom rok čo rok zhromažďovali desaťtisíce veriacich, takže sa "červené Slovensko" dvadsiatych rokov prebudovalo a pripravilo na voľby 1925, kde sa už začal dostávať na povrch aj kresťanský duch tejto krajiny. Hneď začiatkom toho istého roku založil aj miestnu platformu stretávania sa Trenčanov pod názvom Slovenský kruh.

V jeseni 1920 sa spolu s Dr. Nécseym, vtedy kaplánom v Trenčianskej Teplej, sa vracia k svojej prvotnej láske a dáva základy Všeodborovému združeniu kresťanského robotníctva. V tom istom roku však proti silnejúcemu nezdravému politickému tlaku zakladá v Trenčíne s 18 priateľmi Ľudovú stranu. Bolo to hneď po jej celoslovenskom žilinskom zjazde. Ani ženy nenecháva bokom a zapája ich do práve vtedy založenej Katolíckej jednoty (žien). V nasledujúcom roku 1921 je schopný pripraviť nielen dôstojné prijatie 1. valného zhromaždenia

Spolku sv. Vojtecha, na ktorom sú prítomní aj novovysvätení slovenskí biskupi, ale aj zorganizovať župný zlet Orla v Trenčíne. Tieto aktivity, ktoré získavajú čoraz viac prívržencov, nemôžu nevzbudiť nevôľu v neprajnom tábore a začína sa žalároveň aktivísov a šikanovanie kňazov nevyplácaním kongruy.

Založenie miestneho týždenníka Trenčan (pravidelne od r. 1924) malo tiež obrannú funkciu: bolo treba pravdivo informovať, ale aj politicky a nábožensky vzdelávať. Dr. Rekem zaznamenáva, že za 20 rokov napísal A. Marsina do 800 úvodníkov a časopis dlho sám i financoval i korigoval, kým nenašiel spolupracovníkov. Trenčan neraz zakúsil zásah cenzora a vyšiel s vybielenou stranou. Všetky doposiaľ spomenuté organizácie bolo treba udržiavať v chode, lebo pracovali na podporu Cirkvi, ale aj za zdravý patriotizmus. V tomto duchu pracoval A. Marsina v Hlinkovej slovenskej ľudovej strane. Bol i účastníkom vyhlásenia autonómie 6. októbra 1938 v Žiline a po vyhlásení Slovenského štátu bol delegovaný HSL'S za člena štátnej rady, čo bolo v r. 1945 príčinou jeho zatknutia.

Napriek tomu jeho dekanát, fara i veriaci boli vecou jeho predovšetkým kňazského srdca. Ako dekan pozýval na mesačné kňazské rekolekcie pátrov jezuitov, aby udržiaval teologicky na výške svojich kňazov. S otcami piaristami márne zápasil o výmenu kostola, lebo trenčiansky farský kostol bol pre veriacich veľmi od ruky, čo pokladal za veľkú prekážku pre pastoráciu. Na zhodnotenie jeho dušpastierskeho pôsobenia bude treba dôkladne preštudovať jeho podpísané i nepodpísané príspevky do novín. Že jeho pastoračná práca mala uznanie aj u jeho biskupov, vidieť práve z jeho návrhnutia vo Vatikáne na cirkevné tituly mu udelené. A hoci za účinkovanie po internácii na dedine, nie v meste, sa mu už nedostalo nijakých cirkevných vyznamenaní, biskupi mu svojou korešpondenciou a príhovormi dostatočne prejavili svoju vďačnosť za vernosť Cirkvi. Akokoľvek mu to dobre padlo, predsa len mu bolo najväčšou odmenou, že mu jeho staškovskí veriaci prejavovali po celých 22 rokov jeho pobytu v tejto kysuckej dedinke svoju náklonnosť. Raz, už na odpočinku v Beckove, mi povedal: "Ja som až v Staškove vedel, že mám veriacich".

Autor: PhDr. Marta Marsinová

(Koniec diela.)

Msgr. Andrej Marsina, bárs rodom Žilčan, je nezmazateľne zapísaný do histórie Trenčína ako tunajší rímskokatolícky kaplan a neskôr farár, vydavateľ jediného medzivojnového miestneho týždenníka TRENČAN a všeobecne kultúrny i spoločenský činiteľ, tiež do histórie Slovenska ako člen Štátnej rady prvej Slovenskej republiky.

Hoci počas svojho storočného života zažil vrtkavosť osudu a nepriazeň nielen zo strany štátu, ale aj Mesta Trenčín, nezabudli na neho všetci Trenčania - aj moji príbuzní ho chodili navštevovať do Beckova v jeho pokročilom veku; aj dnes je meno Marsina v Trenčíne prítomné v histórii, v spomienkach, i v živote.

Ďakujem neteri vdp. Msgr. Andreja Marsinu, jazykovedkyni pani PhDr. Marte Marsinovej (žila 1922 - 2010), za jej spomienky na jej strýčka aj na Slovenský katolícky skauting, ktoré mi osobne láskave poskytla v Bratislave v r. 1995-1996; tento životopis mi ako autorka nezištne poskytla na zverejnenie listom z 29.1.1997, za čo jej ďakujem. Ing. Vojtech Brabenec, Trenčín, na sviatok sv. Juraja v roku 2018.

Toto dielo chráni Autorský zákon.

Autorovi patria práva hlavne podľa autorského zákona, najmä označenie autorstva, nepozmeňovanie diela, udeľovanie súhlasu na verejný prenos a iné rozširovanie, a právo na odmenu za využitie diela.

Mons. ThDr. Andrej Marsina

* 1885 - † 1985

Trenčiansky farár a dekan; pápežský prelát.

(životopisný náčrt; fotka je odhadom z 1. polovice 20. rokov)

- Nar. 28.11.1885 v Žiline.
- Otec František remeselník sedlár; matka Anna rod. Terešová, krajčírka. Brat Alojz. Otcov brat Štefan Viktor Marsina.
- 1909 vysvätený. Od 1910 dočasný správca fary v Klátovej Novej Vsi.
- Od 1919 člen HSL'S, propagátor autonómie Slovenska založenej na Clevelandskej (1915) aj Pittsburghskej (1918) dohode.
- Dňa 10.aug.1919, na zakladajúcom zhromaždení trenčianskej jednoty Orol v hoteli Tatra bol zvolený za jej predsedu.
- Od 1922 kaplan.
- Člen Slovenského kruhu v Trenčíne.
- 1922 založil týždeňík Trenčan, bol jeho majiteľom, vydavateľom, redaktorom a hlavným autorom.
- Od r. 1931 pápežský prelát v Trenčíne, od r. 1936 je monsignor.
- Dňa 7.dec.1935 bol v hoteli Tatra slávnostne uvedený do úradu trenčianskeho katolíckeho farára. Jeho predchodcom bol opát Misz.
- Od nov. 1936 dekan predvážskeho okresu, menovaný biskupom Kmeťkom, úraduje na fare v Trenčíne.
- Počas Homolovho puču 9. marca 1939, kedy pražská centrálna vláda vyhlásila na autonómnom Slovensku stanné právo, bol zatknutý spolu s inými asi dvesto osobami a štyri dni väznený na brnenskom Špilberku.
- Blízky spolupracovník J. Tisu.
- Od 1941 predseda HSL'S v Trenčianskej župe, duchovný vodca okresného veliteľstva HG, člen správnych rád Cementárne Horné Srnie, Kúpele Trenčianske Teplice, Roľníckej vzájomnej pokladnice, Liehovaru a droždiarne v Trenčíne.
- 1939-45 bol člen štátnej rady 1.SR a z tohoto miesta kritizoval vtedajšiu korupciu na vysokých miestach.
- Na zjazde HSL'S v Trenčíne 30. sep. - 1. okt. 1939 bol zvolený do širšieho predsedníctva strany A. Marsina ako reprezentant Považskej župy.
- 1948 Národným súdom odsúdený na 4 roky väzenia.
- Na dôchodku žil v Staškove.
- Zomrel v rehoľnom charitnom domove v Beckove 12. 10. 1985 vo veku nedožitých (bez 6 týždňov) sto rokov.
- Pochovaný je v rodnej Žiline.

Autor: Ing. Vojtech Brabenec, Trenčín, 1996 – 2017.

Údaje boli postupne vypisované z rôznych prameňov, sú len dopĺňujúce k dielu p. Dr. M. Marsinovej, v prípade rozporu považujem jej dielo za prednostné.